

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Сучасний світ переживає складні та неоднозначні процеси оновлення, що докорінно змінюють підходи до освіти та соціокультурної сфери життєдіяльності суспільства в цілому. Модернізація, а іноді і повна трансформація системи освіти, неминуче пов'язані з різноманітними, часто нетрадиційними інноваційними процесами, характер і наслідки яких мало вивчені. В той же час феномен сучасних освітніх інновацій та технологій інноваційного взаємодії в багатовимірному просторі освіти дають змогу знизити ризики на шляху його вдосконалення та реформування. Інновація в освіті – це специфічна форма управління розвитком освіти, що дозволяє системно змінювати структуру, зміст і організацію цього соціального інституту. На сьогодні процес розробки та дифузії інновацій у вітчизняний освітній простір розвивається досить нелінійно та підчас дуже суперечливо, що пов'язано зі спостерігаємою останніми роками неоднозначністю еволюції державної освітньої політики. Саме це актуалізує та загострює питання розробки та впровадження різноманітних інновацій, що можуть видозмінити як саму систему освіти, так і діяльність окремих її ланок.

Питання впровадження інновацій є актуальними і в системі підвищення кваліфікації учителів. При інноваційному підході післядипломна освіта спрямована не стільки на насичення слухачів якоюсь кількістю інформації, скільки на розвиток у них таких навичок, як вміння оперувати інформацією, проектувати і моделювати свою діяльність. Викладачеві системи підвищення кваліфікації в сучасних умовах необхідно розуміння і прийняття цілей і оновленого змісту освіти, розуміння і прийняття своєї власної ролі – не тільки транслятора фактичних знань, а організатора навчальної діяльності учнів, усвідомлення та прийняття

необхідності технологізації навчального процесу. При цьому необхідною умовою ефективної організації цього процесу є орієнтація на специфіку слухачів, які мають професійну освіту, досвід роботи і пред'являють підвищені вимоги щодо якості й ефективності навчання. Таким чином, безперервна педагогічна освіта виступає імперативом формування узагальненої моделі сучасного освітянина та експериментальний майданчик для апробації освітніх інновацій.

Особливе місце в системі освітніх інновацій займають соціологічні дослідження. Системні трансформації в сучасному українському суспільстві, що почалися в кінці XX ст., створили основу для широкого застосування соціологічних практик в дослідженні особливостей розвитку молодой держави та окремих її інституцій. Це торкнулося, зокрема, й освіти. Зараз предметами досліджень у сфері соціології освіти є багато питань, серед яких і взаємозв'язок професійної освіти і ринку праці, вивчення мотивів отримання та продовження освіти, перспективи потенціалу професійної освіти.

Можливості співпраці соціологів і педагогічних робітників курсів підвищення кваліфікації були опрацьовані в КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», де протягом останнього року проведено серію соціологічних досліджень, мета яких соціологічний аналіз різних напрямків діяльності Академії, встановлення зворотного зв'язку між слухачами курсів підвищення кваліфікації та іншими учасниками освітнього процесу. Саме застосування такої інноваційної технології дало змогу:

- надавати оперативну, регулярну соціологічну інформацію і відпрацьовувати рекомендації для підвищення ефективності прийнятих управлінських рішень щодо вдосконалення освітнього процесу в Академії;
- створити систему соціологічного супроводу педагогічної діяльності Академії в галузі менеджменту якості освітніх послуг;
- вивчати громадську думку професорсько-викладацького складу та слухачів з широкого спектру питань.

Таким чином, динаміка соціально-економічного розвитку України, яка детермінована особливостями вітчизняного людського потенціалу і капіталу, характером культури попередніх поколінь, актуалізувала проблему інтенсивного пошуку і впровадження освітніх інноваційних технологій. Інновації в освіті знаходять унікальну якість соціального механізму, що забезпечує розвиток самого ресурсу суспільного розвитку, яким безумовно виступає сучасна післядипломна педагогічна освіта. Зараз вводяться нові державні освітні стандарти, де важливе місце займатиме визначення змісту програм і курсів на основі виявлення необхідних компетенцій: професійних, соціальних, комунікативних, особистісних. Це означає, що виникає необхідність дослідження освіти, в тому числі післядипломної педагогічної, не тільки з точки зору педагогічного процесу, але і як соціокультурного явища. Можливо, наукова співпраця педагогів і соціологів, а також комплексне дослідження, що охоплює ці дві сфери, допоможе відповісти на такі актуальні питання, які виникають саме в даний час, і які не проявлялися так чітко раніше.